

ОСОБЛИВОСТІ РИНКУ ОРГАНІЧНИХ ОВОЧІВ

Тіхонова Н. О., к. е. н., доцент
Національний університет харчових технологій

Органічний рух розглядається в якості невід'ємної частини "зеленої" економіки та продовжує розвиватися в країнах всього світу. При цьому все більше приділяється уваги розвитку органічного виробництва в контексті забезпечення продовольчої безпеки країн. Хоча і вважається, що повністю забезпечити постійно зростаюче населення світу органічною продукцією неможливо.

Органічне сільське господарство, починаючи з вирощування, переробки, транспортування, впливає на підтримку і зміцнення здоров'я екосистеми і людських організмів. Зокрема, органічне

сільське господарство призначене для отримання продукції високої якості із збалансованим поживним складом, яка сприяє профілактично медичній допомозі.

Площа сертифікованих сільськогосподарських угідь України, на яких ведеться органічне виробництво, зросла у 2012 році до 368,9 тисячі гектарів, що дало змогу Україні посісти 16-те місце у світі за цим показником.

Відповідно до структури сертифікованих органічних сільськогосподарських угідь 76,4% займає рілля, 21,3% – пасовища, 1,8% – перелоги і 0,5% – багаторічні насадження. При цьому слід зазначити, що Україна є світовим лідером з виробництва органічного меду та займає провідні позиції за площею сертифікованих угідь: зернові – 4те місце, соняшник – 5те, олійні культури – 5те, овочі – 9те.

У структурі товарної органічної продукції провідні позиції займає пшениця озима – понад 31%, соняшник – 27, кукурудза на зерно – 19, ячмінь, соя, буряки цукрові відповідно – 6, 5 і 2, інша продукція не перевищує рівня 10% [1].

Соціальну значущість овочів як продукту харчування важко переоцінити. Дана група продуктів харчування не тільки подовжує життя людини, але й робить його повноцінним. Економічну вагомість овочів формує сталий попит на різноманітну продукцію овочевої галузі на локальному, національному та світовому ринках. Глобалізація економіки змушує аграрних товаровиробників здійснювати активний пошук масштабних ринкових сегментів, тому саме широкий асортимент овочевої продукції та можливості вибору гарантують забезпечення певного сегменту ринку та постійні грошові надходження. Характерними є високі витрати праці при виробництві овочевої продукції, досить широкий набір овочевих культур, які мають свої технологічні відмінності, до таких належать відсутність монокультури; зменшення рівня товарності протягом зберігання овочевої продукції, неефективність формування пропозиції (через зміну форм власності) [2, с. 93-94].

Станом на початок 2014 року, згідно з даними ТОВ «Органік Стандарт», в Україні працює 208 органічних підприємств, серед яких 43 підприємства займаються виробництвом органічних овочів, плодів і ягід. Сертифікованими органічними теплицями оснащено 5 підприємств країни, що вирощують огірки, помідори, перець, цибулю та полуниці. Такі виробництва є важливими для забезпечення населення якісною продукцією, проте на підприємствах з органічними теплицями, що бажають створити конвеєрне виробництво протягом усього року, процес прийняття рішення щодо асортименту

вищуваних культур ускладнюється вимогами стандартів органічного виробництва [4, с. 398].

Овочі, вирощені без антибіотиків та стимуляторів росту, містять менше води, відповідно й більше самої м'якоті. Окрім того, органічні овочі містять більше вітаміну С та необхідних мінералів, таких як кальцій, магній, залізо, хром, а також на 10-15% більше фенольних сполук та антиоксидантів, які протидіють ракові.

При цьому важливим питання є вибір для органічного землеробства правильних сортів, тобто таких, що найбільш стійкі до різних несприятливих чинників.

Вважається, що найкраще вирощувати старі сорти, приміром ті, що були виведені ще до 1950 року. Річ у тому, що коли ці сорти виводилися, набагато менше застосовували мінеральні добрива, засоби захисту та зрошення. Ці сорти не вибагливі до агрофону. Вони щороку дають хоч і невисокий, але стабільний урожай.

Овочівництво залишається специфічною галуззю, яка має такі особливості: низька транспортабельність продукції; великий набір вирощуваних культур (більше 100), для кожної з яких властива особлива агротехніка; виконання більшості технологічних процесів вручну; потреба у працівниках певної кваліфікації; організація товарної доробки, зберігання та реалізації овочів; велика трудомісткість робіт, що зумовлює високі витрати на виробництво та реалізацію [3].

Питання ефективності виробництва овочевої продукції є актуальним, оскільки вона дозволяє сформувати збалансований раціон харчування людини та забезпечити споживачів необхідними цінними вітамінами, амінокислотами та фітонцидами. Проте на перший план виходять питання не тільки кількісних характеристик продуктів харчування, а і якісних, оскільки особливо важливою є саме їхня безпечність. Тепер якість продукції, її екологічна чистота і безпека для навколишнього середовища є основними факторами конкурентоспроможності аграрного виробництва.

Органічність овочів або їх екологічна чистота як складова бренду має великі перспективи з позицій нарощування його вартості, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємства.

Література

1. <http://www.ifoam.bio/>
2. Дмитрійчук Г. П. Маркетинг овочевої продукції / Г.П. Дмитрійчук // Вісник аграрної науки Причорномор'я, Випуск 2, Т.2. – 2004. – С. 93-100.
3. Мельничук Д. О. Організація овочівництва. Овочівництво

відкритого ґрунту / Д.О. Мельничук // Портал "Аграрний сектор України". [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://agro.ua.net/economics/documents/category-118/doc-185/>

4. Органік Бізнес-довідник України [Електронний ресурс] // Швейцарсько-український проект «Розвиток органічного ринку в Україні» (2012–2016), Київ, 2014. – Режим доступу: http://www.ukraine.fibl.org/fileadmin/documents-ukraine/UKRAINE_ORGANIC_BUSINESS_DIRECTORY_part2.pdf